

# IEDEREEN VERDIENT EEN MDT-ERVARING

**Voortgezet Onderwijs |  
MBO | Hoger Onderwijs |**



**Koen Vos, hij was zonder meer de grote ster van de middag. Op zijn eigen, onnavolgbare wijze doordrong hij zijn publiek van het belang te strijden voor het voortbestaan van de Maatschappelijke Diensttijd (MDT). Wijsheden van bekende en minder bekende filosofen haalde hij aan, hij gaf voorbeelden van tal van projecten, waar jongeren hun weg in het leven vonden en hij inspireerde zijn gehoor om ook na het afschaffen van de subsidie door het kabinet Schoof te vechten voor de waardevolle Maatschappelijke Diensttijd.**

Het afschaffen van de subsidie van 200 miljoen euro per jaar is de minder leuke aanleiding voor de bijeenkomst op deze bewolkte dinsdagmiddag in oktober. Doel is om te kijken welke mogelijkheden er zijn de Maatschappelijke Diensttijd te borgen. Hoe? Daar gaan de experts binnen het VO, MBO en HBO/WO zich over buigen. Aan de omgeving ligt het niet. In het 'crafty' onderkomen Kanaal30 voel je de creativiteit stromen.

## **Van 200 naar 0**

Het programma wordt afgetrapt door Wim Haveman, projectleider Landelijk Onderwijsplatform MDT (LOM). Reshma Sardjoe van het Ministerie van OCW brengt in haar bijdrage 'MDT-achtige activiteiten' ter sprake. Koren op de molen van de keynote-spreker van deze middag, Koen Vos. 'Van 200 naar 0. Van 200 miljoen euro naar 0. Dat kan toch niet? Misschien is het straks geen 0, maar misschien wel 100.'

Het is die positieve toon, die energie geeft, die inspireert en aan het denken zet wat er wel kan. Koen is oud practor Brede vorming van Firda en onlangs met pensioen afgezwaid Hij heeft een brede kennis en ervaring op het gebied van kunst, religie en filosofie. In het begin van zijn rede haalt hij de landelijke publiciteit aan, die het Mondriaan in Den Haag scoorde door bekend te maken voortaan zelf de Maatschappelijke Diensttijd voor de studenten te bekostigen, omdat het te belangrijk is in de ontwikkeling van de jongeren.

### **Convivialiteit**

Convivialiteit. Met dit begrip heeft Koen zijn gehoor gelijk te pakken. Het staat voor de capaciteit om samen te kunnen leven, ondanks alle verschillen die er zijn. Het begrip wordt aangehaald door de filosoof Roman Krznaric in het boek 'Geschiedenis van morgen'. Tot grote vreugde van Koen haalt een van de aanwezigen het boek uit de tas. "Krznaric leert ons dat 'elkaar ontmoeten' essentieel is om de verschillen tussen mensen te overbruggen."

Tijd is ook een essentieel element, aldus de spreker. "Je moet je niet alleen richten op de toekomst. Je moet ook het verleden kennen." En dan gaat het over wat de Krznaric 'tijd-rebellie' noemt. Denk niet alleen op korte termijn, maar denk ook na over wat jouw handelen voor gevolgen heeft voor de generaties na jou. Als voorbeeld wordt de Ekokathedraal in Heerenveen besproken. Deze MDT-achtige activiteit werd in 2021 door Krznaric bezocht. Hier is goed te zien hoe met behulp van afgedankte stenen en stoeptegels langzaam een kathedraal verrijst. Koen nodigt alle aanwezigen uit om samen met hem op die bijzondere plek in Friesland een kopje koffie te komen drinken.

### **Talenten herkennen**

Van Heerenveen stapt Koen terug in de tijd van Aristoteles. Hij zei: 'Dingen die we moeten leren voordat we ze kunnen, leren we door ze te doen.' "En dat doe je niet in een klaslokaal. Daarvoor moet je naar buiten." Hiermee raakt de spreker op de ziel van de Maatschappelijke Diensttijd in de context van onderwijs. Het gaat om iets doen voor een ander, het ontmoeten van mensen, die misschien wel anders zijn dan jijzelf en om je talenten te herkennen door dingen te doen en ervaren.

Bij Koen moet deze middag nog wel wat van het hart. "Wat vinden jullie van de naam Maatschappelijke Diensttijd?", vraagt hij de circa veertig aanwezigen. Iedereen voelt wat hij bedoelt, maar niemand behalve de spreker zelf benoemt het hardop. "Het is wel een beetje een suffe naam." De zaal lacht instemmend. "Community Service Learning is het misschien ook niet helemaal, maar het klinkt een stuk beter."

### **MDT en Burgerschap**

Vooraf had Koen al gewaarschuwd dat hij wat overenthousiast kan worden over 'zijn Friesland'. Niemand die zich aan zijn Friesland promotie stoort. Sterker nog, zijn Friese avonturen zijn een inspiratiebron. Zeker als hij begint hoe Firda Burgerschap en MDT onderdeel heeft gemaakt van de visie van de school. Daarmee zijn de MDT-achtige activiteiten geborgd voor de toekomst.

### **Echt contact maken**

MDT en Burgerschap horen bij elkaar. Koen vindt dat MDT meegenomen zou moeten worden in het Burgerschap. "Het gaat niet alleen om de theorie, het gaat ook om het doen, de ervaring." Vervolgens haalt hij sprekende voorbeelden aan, zoals de opdracht die aan studenten in Drachten wordt verstrekt om een houten paviljoen te bouwen.

Maar het gaat niet alleen om het bouwen van het paviljoen. Er moet rekening worden gehouden met een kunstwerk dat op het dak van dat paviljoen komt. Het kunstwerk en het paviljoen vormen samen een vrouw in jurk. En in het paviljoen mogen de studenten tijdens de festiviteiten drinken bestellen bij de dove mensen achter de bar. Ja, deze mensen zijn anders, maar de trotse studenten bestellen hun pilsje door echt contact te maken met de mensen achter de bar.

### **MDT-ambassadeurs**

Koen heeft nog veel meer voorbeelden. Heel krachtig is zijn verhaal over de LIO's, de leraren in opleiding, die voor een project moesten samenwerken op een biologische boerderij. De toekomstige wiskundedocent schoffelde samen met de leraar Duits in opleiding. Zij voelden het belang van MDT tot in hun vezels en zijn MDT-ambassadeurs voor het leven.

Alle aanwezigen zijn al lang overtuigd van het enorme belang van MDT. En toch slaagt Koen Vos erin het vuurtje nog verder aan te wakkeren. Hij doceert nog even een stukje theorie aan het einde van zijn betoog. Hij spreekt over Inner Development Goals, waarbij het gaat over:

1. Zijn
2. Denken
3. Verbinden
4. Samenwerken
5. Handelen

### **Vikingschip**

En tot slot inspireert hij de onderwijsdeskundigen nog maar eens met twee voorbeelden. Het eerste betreft de groep studenten van Firda, die een vikingschip bouwt voor het Fries Museum. Na afloop van de expositie moet het schip natuurlijk varen. De studenten hebben contact met het Prinses Máxima Centrum in Utrecht. Bedoeling is jonge kankerpatiënten te laten varen in het schip. De studenten zullen zelf de bemanning vormen.

En het wordt nog mooier als collega-studenten helpen om originele vikingkleding te naaien, die tijdens de vaartocht gedragen kan worden. Een prachtig project dat helaas door de pandemie niet door kon gaan. Nu - in de post-coronatijd - maakt het bijzondere vaartuig alsnog pleziertochtjes met kinderen en dient het zo een maatschappelijk doel.

### Zwoegende docente

Een groot succes was zeker een sponsortocht op de fiets, waarmee meer dan een halve ton werd opgehaald. Koen toont een beeld van een zwoegende docente op de fiets, die vurig wordt aangemoedigd door een van haar studenten. En hoe sterk deze MDT-achtige activiteit is, toont een foto van een student met een laag zelfbeeld, die wordt ingehaald door zijn vrienden, die speciaal voor hem - met spandoek - zijn afgereisd van Friesland naar Maastricht om hun makker te laten zien en voelen hoe waardevol zijn bijdrage is. Voor deze jongeman een levensveranderende ervaring. Zo krachtig kan MDT zijn. Zo'n ervaring verdient iedereen.

Koen Vos kan nog uren doorgaan met oreren. Het programma vereist een afsluiting. Een warm en oprecht applaus is zijn deel. Het is tijd om met alle kennis en ervaring van de aanwezigen te komen tot aanbevelingen om MDT levend te houden, ook als er straks werkelijk geen subsidie meer beschikbaar is.



## Aanbeveling tot behoud MDT

De vertegenwoordigers van VO, MBO en HBO/WO mengen zich in verschillende groepen. De gespreksleiders van onderzoeksbureau Oberon halen het beste in de experts naar boven. Tijdens de afsluiting wordt een reeks met aanbevelingen gepresenteerd.

- Doe aan promotie, kweek ambassadeurs
- Smeed coalities met overheden, maatschappelijke instanties en bedrijfsleven
- Ontwikkel een frame dat door iedereen wordt gebruikt. Nu zijn er veel verschillen per regio en soms zelfs binnen de verschillende vestigingen van een onderwijsinstelling
- Behoud de werkbare elementen
- Zorg voor inbedding van de MDT in het curriculum door elementen op te nemen in de lessen. Als er geen subsidie meer is, kunnen onderdelen worden geïntegreerd, zonder dat uren dubbel betaald worden. Hier zou je kunnen Cruijffaans kunnen spreken van 'ieder nadeel hebt z'n voordeel'.
- Spreek een gezamenlijke taal, vermijd jargon dat niet begrepen wordt buiten de onderwijswereld
- Ontwikkel een website met succesvolle projecten ter inspiratie

Deze uitkomsten gaan mee in het grote onderzoek dat Oberon uitvoert. De resultaten zijn vanaf medio december terug te vinden op de website en de [LinkedIn-pagina](#) van het [LOM](#).

### Colofon

Landelijk Onderwijsplatform MDT

Datum: 08-10-2024

Tekst: Alain Schepers

Fotografie: Henja Kooijman / Wunderlust

